

W A R S Z A W A W A L C Z Y

Nr. 44, Środa 23.8.44.

ŻOŁNIERSKA AZETA ŚCIENNA

WYDANIE CODZIENNE

Zacięta obrona Starego Miasta Politechnika odbita

Mocna obrona Dworca Poczтового i punktów oporu w al. Sikorskiego spowodowała, że most Poniatowskiego traci dla Niemców swoje znaczenie komunikacyjne. Tym silniej działają Niemcy na szlaku: most Kierbedzia—Leszno i w najbardziej południowych przedmieściach Warszawy, w związku z istnieniem komunikacji promowej przez Wisłę na wysokości Siekier. Głównym ogniskiem ostatnich walk, jak i dni poprzednich było Stare Miasto. Nękana ogniem moździerzy, artylerii i bombardowana, dzielnica ta nie ma dziś ani jednego całego domu. Opiera się jednak zaciekle. Przy natarciu piechoty i broni pancерnej niemieckiej na Lesznie i Nalewkach, z czterech atakujących „Tygrysów” zniszczono trzy.

Barykada na Nalewkach została rozbita

przy użyciu trzech „Goliatów”. W następstwie utraciliśmy Arsenał. Niemcy zajęli również remizę na Muranowie; natomiast oddziały AK odzyskały Bank Polski i t.zw. „Czerwony Dom” przy Nowym Mieście.

Wśród ludności „Starówki” powszechny jest nastrój zupełnej obojętności na kwestie materialne. Życie jedynie ma swoją cenę, nie wyższą jednak niż bronione posterunki.

Drugie ognisko walk to Politechnika. W dniu wczorajszym oddziały AK odzyskały szturmem gmach Politechniki wraz z budynkiem kreslarni. Jeden z oddziałów niemieckich w rejonie ul. E. Plater i Wspólnej stracił kilkunastu zabitych i rannych. Oddziały AK użyły tu nowej broni, produkcji powstańczej.

Na Mokotowie — sukcesy AK

W Mokotowie — lokalne własne działania zaczepne. Stwierdzono tu obecność kompanii szkolnej SS sprowadzonej w pierwszych dniach sierpnia z Poznania. W walkach o Brunnwerke na ul. Belwederskiej straty Niemców wyniosły 40 zabitych i rannych. Na Mokotowie, Niemcy stracili 80 ludzi, 1 taczankę i ckm, jeden samochód, 2 rkm, 4 p.m. i 20 karabinów.

Od 10-go sierpnia rozpoczęła się ewakuacja rodzin niemieckich z al. Szucha, a od 12-go gestapowców. Wyjeżdża ich po parę samochodów dziennie przez pl. Unii i Rakowiecką do al. Żwirki i Wigury. Ukraińcy przygotowują się do opuszczenia stacji pomp na Czerniakowie.

W rejonie na pld. od Mokotowa podjęto nowe zrzuć angielskie.

Na Mokotów przybyły posiłki AK z rejonu podwarszawskiego, walczące dotychczas jako oddziały partyzanckie. Opanowano kościół Bernardynów i ulicę Czerniakow-

ską i Chełmską. Odbudowano barykady zburzone przez ludność miejscową pod terorem niemieckim. Niemcy podpalają bloki domów przy ulicy Nowosieleckiej i Podchorążych oraz koszarę DAK i Szwoleżerów.

Nacisk niemiecki na pozycje AK od strony Wilanowa i Augustówki — bezskuteczny. Nieprzyjaciół podtrzymuje ogień artyleryjski na prawy brzeg Wisły w kierunku miejscowości Świdry. Siekiarki i Jezierza są pod ostrzałem z przeciwległej strony rzeki. Z rejonu Czerniakowa zaobserwowano patrole sowieckie na praskim brzegu. Podobnie stwierdzono obecność patroli sowieckich na Pelcowiznie.

Ruch ewakuacyjny wojsk niemieckich przez dworzec Gdański zwiększył się znacznie.

Nocy ubiegłej krążyły nad Warszawą cztery samoloty alianckie. Zrzućy broni i sprzętu w rejonie podwarszawskim trwają.

Na stanowisku

Żołnierz AK przy strzelnicy barykady
(Foto PSW Ancuta)

Na Pradze — branka

Niemcy rozpoczęli wysiedlanie ludności z Pragi. Mężczyzn ujętych wywożą do Legionowa.

Trwa ewakuacja materiałów i sprzętu z magazynów wojskowych na Pradze w kierunku Modlina.

Dobra seria

Podchorąży Muszka z oddziału działającego w rejonie ogrodu Saskiego jedną krótką serią położył trupem 5 Niemców wyskakujących z czołgu.

Z kraju

Lubelszczyzna. W całym terenie — masowe aresztowania żołnierzy AK przeprowadzane przez NKWD przy pełnym braku zainteresowania ze strony t.zw. Komitetu Wyzwolenia Narodowego. Aresztowanych odstawia się do obozu na Majdanku. Dnia 19.VIII. przebywał w tym obozie 2700 żołnierzy AK między innymi sztab 9 dywizji piechoty z dowódcą gen. Halką.

Lwów. Komendant Okręgu AK ze sztabem został uwięziony. Aresztowano również Okręgowego Delegata Rządu. Dalsze aresztowania dotknęły organizację PPS, Stronnictwa Pracy oraz żołnierzy AK.

Broń i kobieta

Pisaliśmy już na tym miejscu o pewnej kategorii kobiet, która niezbyt dokładnie zdaje sobie sprawę z wagi czasu jaki obecnie przeżywamy. Wspominaliśmy o kobietach „motylkach” — traktujących powstanie warszawskie z punktu widzenia własnego wyżycia się.

Element kobiecy w dużej liczbie zasilą szeregi Armii Krajowej. Jest to element w większości wypadków wypróbowany w ciągu lat akcji konspiracyjnej, którego nie można traktować inaczej jak na równi z każdym innym żołnierzem mężczyzną. W pierwszych dniach powstania szeregi Wojskowej Służby Kobiet zasilone zostały nowymi ochotniczkami, niezawsze potrafiącymi dostosować się do ogólnego tonu powagi służby cechującego tę pomocniczą organizację wojskową.

Efekty czysto zewnętrzne, dekoracyjne brały nlekiady górę u tych ochotniczek. Okazja do obciążania się pseudo wojskowym rytyzunkiem była dla wielu zbyt silną pokusą aby z niej nie skorzystać. Oto dla czego jesteśmy wciąż świadkami iż pewne kategorie kobiet-żołnierzy zupełnie niepotrzebnie noszą broń palną.

Nie posiadamy żadnych szturmowych batalionów kobiecych. Ilość mężczyzn w oddziałach AK walczących na terenie stolicy jest całkowicie wystarczająca, przewyższająca ilość broni. Dlatego noszenie jej przez

Patrole mieszane

Wkrótce zostaną uruchomione dla celów bezpieczeństwa uliczne mieszane patrole PKB i żandarmerii wojskowej.

Unieszkodliwianie „Goliata”

W ostatnich dniach użyli Niemcy nowego środka walki t.zw. „Goliata”. Ta broń jest pewnego rodzaju czołgiem-miną bez bezpośredniej obsługi, kierowanym za pomocą kabla o trzech przewodnikach rozwijanych ze szpuli w miarę posuwania się. Napęd miny odbywa się przez zwykły silnik benzynowy. Wybuch „Goliata” następuje przez działanie spłonki elektrycznej umieszczonej w materiale wybuchowym i połączonej kablem z tablicą rozdzielczą pozostającą w rękach kierowcy czołgu.

Unieszkodliwienie „Goliata” sprowadza się do przecięcia opisanego kabla. Najłatwiej dokonać tego można przy pomocy granatów ręcznych a nawet w korzystnych warunkach bezpośrednio rękami. W tym ostatnim przypadku trzeba jednak pamiętać aby każdy z trzech przewodników kabla przerywać oddzielnie.

Dotychczasowe doświadczenia wykazały, że „Goliat” w walkach warszawskich nie zdołał uzyskać poważniejszych sukcesów.

Dzień czynu nadchodzi

Polskie Radio w audycji dla robotników polskich w Niemczech wezwało ich do stworzenia organizacji własnej i nawiązania łączności z innymi grupami narodowościowymi. Należy strzec się prowokacji oraz słuchać wskazówek nadawanych przez polskie Radio z Londynu.

Nadejdzie dzień w którym milionowe masy obywateli zatrudnionych w Niemczech wezmą udział w ostatecznej likwidacji istniejącego w Niemczech reżimu.

kobiety, które nie będą potrzebowały jej użyć albo nie potrafiłyby jej użyć jest nie tylko za fanfaronadą ale i czynem karygodnym.

Na taki stan rzeczy zwróciła uwagę Komenda Warszawskiego Okręgu AK, zarządzając rozkazem 21 z d. 22 b.m. odwołanie wszystkich pozostających w rękach żołnierzy-let oddziałom pierwszej linii. Tylko w wyjątkowych wypadkach służby gońców czynniczek mogą komendant-

ci obwodów pozwalać i to tylko na czas pełnienia tej służby, na przydział uzbrojenia żołnierzom-kobietom.

Rozkaz powyższy likwiduje śmieszny anachronizm istnienia na głębokich tyłach pewnej ilości kobiet-żołnierzy posiadających broń niepotrzebnie i bezużytecznie noszoną na pokaz. Broń nie jest rekwizytem teatralnym służącym dla celów dekoracyjnych. Nigdy do takiego celu nie powinna służyć, tymbardziej dziś.

Dalekożne manewry wojsk rosyjskich

Według donia Reutera wojska rosyjskie rozpoczęły nowe wielkie manewry. Mianowicie: 1 — kierunku wybrzeża bałtyckiego i Gdańska odcięcia Prus Wschodnich i armii czonych w państwach bałtyckich, 2 — Kielce z kierunkiem uderzenia jeszcze nie określonym.

Wobec tych wielkich manewrów front podwarszawski rywa znaczenie podrzędne

Posiedzenie Rządu Polskiego

W związku z wczorajszym posiedzeniem Rządu Polskiego dyplomatyczny korespondent Reutera pisał: „Oczekiwane jest, że gabinet polski przedyskutuje i poweźmie decyzję co do memorandum które ma być wysłane do rządu sowieckiego. Jak się domyślamy notodaje sugestie co do podstaw porozumienia rosyjsko-polskiego i wyraża ze strony emiera Mikołajczyka gotowość stworzenia nowego gabinetu, reprezentującego wszystkie stronnictwa łącznie z polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego”.

Oficjalny komunikat ze strony rządowej nie jest jeszcze ogłoszony.

Organizację pokoju światowego

Jak donoszą Waszyngtonu sekretarz stanu Cordell Hall oświadczył na odbywającej się obecnie konferencji światowego bezpieczeństwa Dumarton Oax iż należy założyć mocne i jednolite, w których po zwycięstwie zbudowany zostanie pokój i wolność. Jedno i drugie wymagają stałego poświęcenia im uagi i nieustannej czujności. Wymagają również specjalnych instytucji pomagających do pokojowego załatwienia nieporozumień międzynarodowych i do utycia wspólnej siły, jeśli zajdzie tego potrzeba. Ogólnie zgodzono się, iż wszelka organizacja pokoju zawiedzie jeśli nie będzie oparta na siłę.

Jugosławia jednoczy się

Królewski rząd jugosłowiański i Komitet Wyzwolenia Narodowego marsz. Tito wydali wspólną deklarację.

Rząd uznał prowizoryczną administrację Tita za jedyne uprawnioną do działania aż do czasu utworzenia jednej wspólnej administracji Krajowej”. Rząd wzywa dalej do zjednoczenia wszystkich wysiłków bojowych pod dowództwem Tita. Deklaracja rządowa potępia wszystkich, którzy otwarcie lub skrycie współpracowali z nplem. K.W.N. zaś kategorycznie zaprzecza aby celem jego było wprowadzenie ustroju komunistycznego.

Powstanie w Paryżu

W Paryżu doszło wczoraj do otwartych walk pomiędzy patrolami niemieckimi i grupami powstańczymi. Korespondent „Daily Mail” przypuszcza że liczba powstańców paryskich nie przekracza 30 tys. Na wielu ulicach a zwłaszcza w dzielnicy Montmartre wywieszono chorągwie o barwach francuskich, brytyjskich i amerykańskich. W wielu punktach miasta wybuchły pożary. Specjalne oddziały SS podpalają mianowicie magazyny i pomieszczenia wojska. Oddziały saperskie wysadzają urządzenia użyteczności publicznej.

Według niepotwierdzonych dotychczas wiadomości Niemcy proponowali ze opuszczenia śródmieścia pod warunkiem przepuszczenia ich transportów. Jednocześnie jednak daleko posunęli akcję niszczycielską.

Zaczynają brać się za łby

Według informacji ze Szwajcarii pod Annemasse we Francji doszło do otwartej bitwy między żołnierzami SS i Wehrmachtem, zakończonej zwycięstwem Wehrmachtu. Do Szwajcarii uciekają masowo gestapowcy i SS-manni, ostrzeliwani i ścigani na granicy przez posterunki wojskowe.

Wierny Brauchitsch

Gen. Brauchitsch, podejrany o udział w zamachu na Hitlera, złożył oświadczenie hołdownicze i mianowany ma być jednym z dowódców armii wewnętrznej, w której szereg stanowisk obsadzono gestapowcami.

Vichy i Lyon w rękach powstańców

Wojska francuskie wkroczyły do Tulonu

W Vichy, siedzibie rządu Laval, wybuchło powstanie. Garnizon złożył broń po krótkiej walce. Całe miasto zostało opanowane przez powstańców. Rząd Laval zbiegł do Belfort.

Powstanie w Lyonie miało przebieg niemal bezkrwawy i uwieńczone było pełnym sukcesem.

Granica szwajcarska i hiszpańska obsadzone są przez liczne oddziały partyzanckie.

Oddziały francuskiej Armii Krajowej wkroczyły do Tulonu. Wykonując manewr okrążający od północy i zachodu oddziały te zajęły na ważnej strategicznie szosie nr. 8 miasta Cuges les Pins i Le Beausart. Inne zgrupowanie francuskie z towarzyszącymi oddziałami amerykańskimi zajęły Aubagne o 14 km. od Marsylii. Wojska alianckie zdobyły ważne miasto Aix w departamencie Prowancji, punkt centralny wielkiej sieci dróg oddalony od Marsylii o 24 km. Obszar zajęty dotąd przez aliantów we Francji południowej wynosi obecnie ok. 3500

Pokrótce

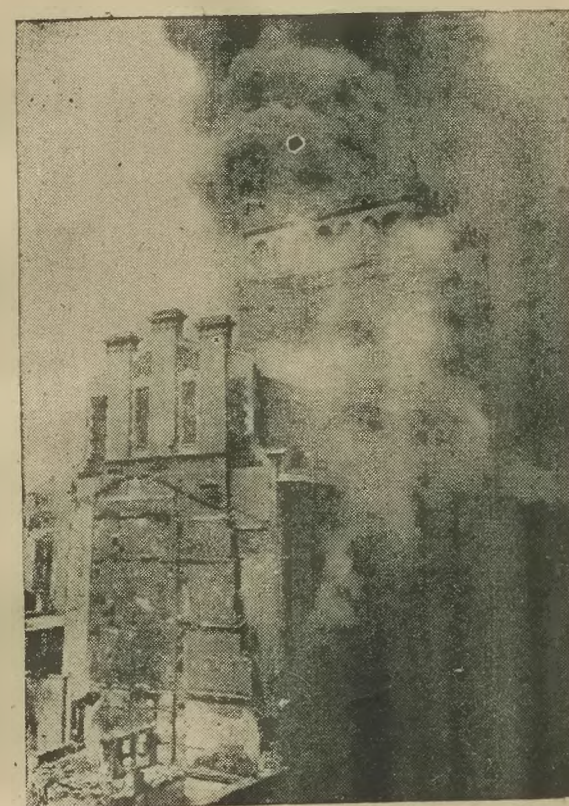
Armia polska we Włoszech zajęła m. Castel Vecchio, dochodząc do wschodniego krańca obronnej „linii Gotów”.

100.000 robotników umacnia w szybkim tempie „linię Zygfryda” w Niemczech.

Amerykańskie bombowce z baz włoskich bombardowały Raab na Węgrzech, Nisz w Jugosławii i rafinerie w Polsce, m. in. w Oświęcimiu.

Lotnictwo rosyjskie bombardowało porty w Constancy i w Sulime (Rumunia), niszcząc szereg urządzeń i zatapiając parę statków niemieckich.

Forteca niemiecka w ogniu

Gmach PASTY w płomieniach i kłębach dymu w dniu ostatecznego szturmu
(Foto PSW Joachim)

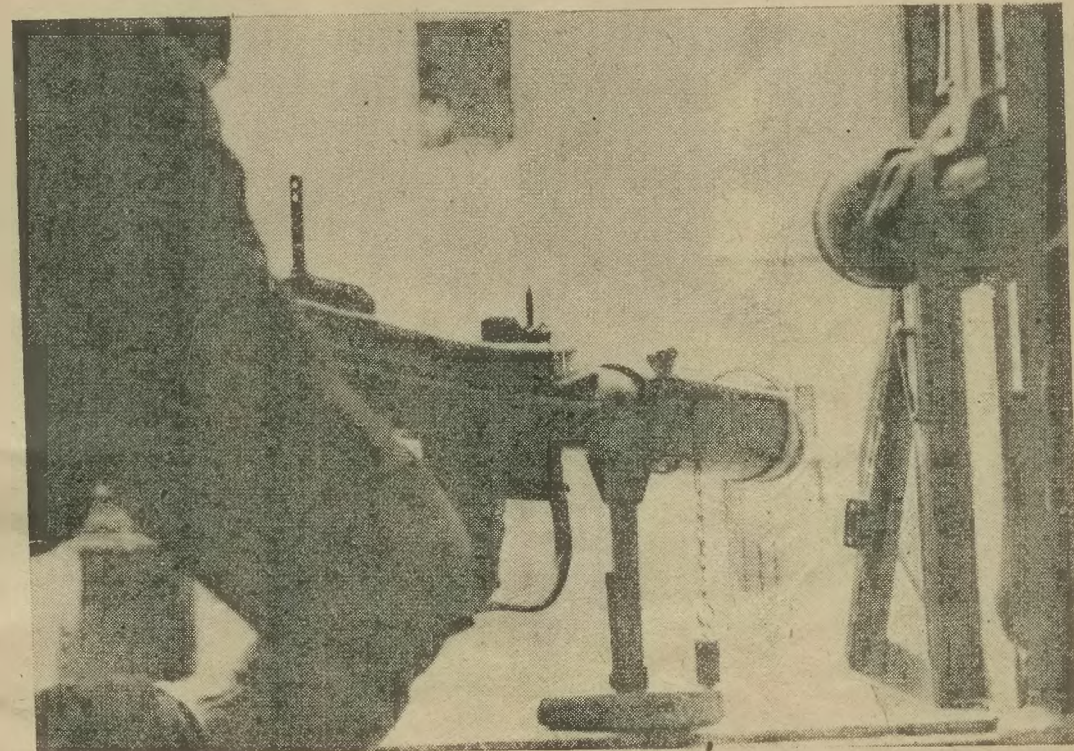
Polacy we Francji okrywają się sławą

Gen. Montgomery udzielił specjalnego wyróżnienia 1-iej polskiej dywizji pancерnej za działania w Normandii.

Udziałem polskiej dywizji pancерnej stało się mianowicie ostateczne zamknięcie kotła w rejonie Falaise, pod Chambois oraz zniszczenie 119 i uszkodzenie 55 czołgów niemieckich. Polacy wzięli do niewoli część sztabu niemieckiej dywizji pancерnej.

Prezes Rady Ministrów Stanisław Mikołajczyk wysłał specjalną depeszę gratulacyjną do dowódcy dywizji gen. Maczka.

„P i a t”

Angielski miotacz granatów „Piat”, na stanowisku ogniowym
(Foto PSW Nowy)